

22.04 |

PIĄTEK, GODZ. 19.00, SALA GŁÓWNA

Bomsori Kim & NFM Filharmonia Wrocławska

Giancarlo Guerrero – dyrygent

Bomsori Kim – skrzypce

NFM Filharmonia Wrocławska

Program

Johannes Brahms (1833–1897)

Uwertura akademicka op. 80 [10']

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

V Koncert skrzypcowy A-dur KV 219 „Turecki” [30']

I. *Allegro aperto*

II. *Adagio*

III. *Rondeau. Tempo di menuetto*

Gustav Mahler (1860–1911)

I Symfonia D-dur „Tytan” [60']

I. *Langsam. Schleppend. Immer sehr gemächlich*

II. *Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell. Recht gemächlich*

III. *Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen*

IV. *Stürmisch bewegt – Energisch*



Bomsori Kim, fot. Harald Hoffman

Podczas koncertu NFM Filharmonii Wrocławskiej z udziałem znamienitej skrzypaczki młodego pokolenia Bomsori Kim artyści przeprowadzą nas przez cenioną literaturę muzyczną klasycyzmu oraz romantyzmu, włącznie z powstałą u schyłku owej przełomowej stylistycznie epoki. Pod dyktando maestra Giancarla Guerrero muzycy wykonają dzieła jednego z klasyków wiedeńskich Wolfganga Amadeusa Mozarta, czerpiącego z tradycyjnych wzorców romantycznego twórcy Johanna Brahmsa oraz Gustava Mahlera – wielkiego symfonika doby neoromantyzmu.

Uwertura akademicka op. 80 Johanna Brahmsa to kompozycja bezpośrednio związana z historią Wrocławia oraz działającą w mieście uczelnią – założonym w 1702 roku Uniwersytetem Wrocławskim. Utwór powstał bowiem z inicjatywy Brahmsa jako wyraz wdzięczności po przyznaniu mu decyzją Senatu zaszczytnego tytułu doktora *honoris causa* w 1879 roku. Kompozytor był już wówczas cenionym w Europie twórcą rozmaitych gatunków. Począwszy od lat siedemdziesiątych XIX wieku wkraczał także na grunt muzyki symfonicznej, komponując kolejne, wielkie dzieła z tego zakresu. Co ciekawe, kolegium uniwersyteckie postanowiło uhonorować Brahmsa za... „mistrzostwo w sztuce kontrapunktu”. Inicjatorem wniosku o wyróżnienie artysty był ceniony wówczas profesor filozofii – Wilhelm Dilthey. Ceremonia uroczystego nadania tytułu miała odbyć się w marcu 1879 roku, jednak muzyk, niespecjalnie zdając sobie sprawę z wagi wydarzenia, do Wrocławia nie przyjechał. W ramach wdzięczności podczas pobytu w Bad Ischl rok później skomponował za to niezwykle błyskotliwą w wyrazie uwerturę, w którą wplecione zostały cytaty uczelnianych pieśni, na czele z hymnem *Gaudeamus igitur*. Nawiązanie do jego materiału muzycznego sprawiło, że do dziś z utworem identyfikuje się społeczność uniwersytecka. Wyważenie doskonale zorkiestrowanych elementów, z jednej strony żywiołowych, z drugiej pełnych akademickiego majestatu, sprawiło, że dzieło wciąż pozostaje jedną z najchętniej wykonywanych kompozycji Brahmsa. Jej prapremiera miała miejsce 4 stycznia 1881 roku we Wrocławskim Domu Koncertowym. Ku uciesze publiczności uwerturę poprowadził wówczas sam kompozytor, wreszcie przybywając do Wrocławia. Utwór ukazał się także na pierwszej wspólnie nagranej przez NFM Filharmonię Wrocławską we współpracy z maistrem Giancarlem Guerrero płycie o tytule *Johannes Brahms*.

Około stu lat wcześniej w stolicy Austrii pracę nad koncertami skrzypcowymi rozpoczął młody, będący w wieku zaledwie nastoletnim, Wolfgang Amadeus Mozart. Kompozytor stworzył w sumie pięć tego typu dzieł, przeznaczonych na skrzypce z towarzyszeniem orkiestry. Wszystkie powstały w 1775 roku w rodzinnym Salzburgu. Jednak to właśnie po partyturę ostatniego z nich – *V Koncertu skrzypcowego A-dur* zwanego także „tureckim” – najchętniej sięgają kolejne pokolenia młodych skrzypków, próbując stawić czoła trudnościom technicznym, jakimi naszpikowany jest

utwór, który nie bez przyczyny szybko okrzyknięto arcydziełem. Niemiecki muzykolog Alfred Einstein określił niegdyś koncert jako „nieprześcigniony, jeśli chodzi o blask, żarliwość, esprit”. W istocie dzieło odznacza się szlachetną wirtuozerią oraz niezwykłą lekkością w odbiorze. W złożonym z trzech ogniw koncercie Mozart operuje różnymi zmiennymi w zakresie tempa oraz metrum, wykazując się przy tym rzadko spotykaną twórczą swobodą. W efekcie uwidacznia się jego oryginalne spojrzenie na formę, a także doskonałe opanowanie stylistyki włoskiej i francuskiej, z którymi miał okazję zaznajomić się za sprawą podróży po Europie odbytej z ojcem Leopoldem Mozartem oraz siostrą Marią Anną. Jednak esencją dzieła są motoryczne przebiegi w wieńczącej koncert części, kształtowane na wzór charakterystycznego, orientального brzmienia muzyki tureckiej. To właśnie im koncert zawdzięcza swoją potoczną nazwę.

Powracając do literatury muzycznej schyłku dziewiętnastego stulecia, nie sposób pominąć jednego z największych symfoników w historii muzyki – Gustava Mahlera. W trakcie koncertu zabrzmiały dźwięki pierwszej z jego monumentalnych symfonii, opatrzonej wymownym tytułem „Tytan”, zaczerpniętym z powieści niemieckiego pisarza Jeana Paula. Pracę nad dziełem kompozytor rozpoczął w latach osiemdziesiątych XIX wieku, pieczołowicie doskonaląc niemal każdy jego fragment, a modyfikacje do partytury symfonii wprowadzał aż do 1898 roku. Proces twórczy wiodący do ustalenia ostatecznego schematu kompozycji trwał więc lata, artysta pracował nad jej materiałem nawet po publicznej premierze 20 listopada 1889 r. w Budapeszcie, którą sam poprowadził. „Poemat symfoniczny” – jak zwykł nazywać dzieło Mahler – podzielony jest na dwa zasadnicze ogniwa oraz wywodzące się z nich mniejszych rozmiarów ustępy opatrzone programowymi tytułami, w tym m.in. *Blumine* („Kwitnienie”) czy *Dall'inferno al paradiso* („Z piekła do raju”). W kontekście licznych sporów generowanych wówczas przez programowość, jej zagorzałych zwolenników oraz rozdrażnionych pozamuzyczną treścią przeciwników, *1 Symfonia D-dur* została chłodno przyjęta zarówno przez krytyków, jak i publiczność. Bez wątpienia wpłynęło to na samego Mahlera, który podjął decyzję o kolejnych zmianach w strukturze kompozycji. Początkowo podtrzymując ideę programowości, finalnie z niej zrezygnował, zachowując wyłącznie podtytuł oraz tradycyjną, czteroczęściową budowę typową dla gatunku symfonii. Dziś dzieło zachwyca swą monumentalnością i charakterystyczną ekspresją, jest bowiem przestrzenią pełną idei fundamentalnych dla kolejnych etapów twórczości Gustava Mahlera.

Marcelina Werner-Śliwowska

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:



Wrocław miasto spotkań

